

[Startside](#) > ... > [Dine Rettigheder](#) > [Grundlæggende Rettigheder](#) > [France](#)

EU-landenes bedste praksis vedrørende chartret

Indholdet er leveret af
Frankrig

Frankrig

Regeringspolitikker, der fremmer anvendelsen af og bevidstheden om chartret hos lovgivningsmyndigheden, forvaltningen, de retshåndhævende myndigheder og retsvæsenet.

1. École nationale de la magistrature

Chartret om grundlæggende rettigheder behandles meget bredt af den nationale dommer- og anklagerskole (École nationale de la magistrature, ENM) på grund- og videreuddannelser for franske dommere og anklagere.

1.1.1. Grunduddannelse

På grunduddannelsen for dommere og anklagere behandles chartret om grundlæggende rettigheder på tematiske kurser, der bl.a. omfatter de vejledende principper for civile retssager, barnets tarv og etik og deontologi for dommere og anklagere (artikel 47).

Kurser, der har til formål at fremme kontakt og dialog mellem dommere, anklagere og advokater, giver også mulighed for at drøfte chartrets artikel 48.

Den nationale dommer- og anklagerskole tilbyder også et endagskursus om Den Europæiske Unions Domstol, hvor Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder drøftes. Chartret og dets anvendelsesområde præsenteres således i den indledende del af kurset. Derefter afholdes der workshopper. Deltagerne, der inddeles i grupper på 20, opfordres til at drøfte emnet i konkrete casestudier.

Desuden blev der i 2019 tilrettelagt en særlig fælles aktivitet for at fejre 20-årsdagen for chartrets bindende virkning.

1.1.2. Videreuddannelse

Specifikke uddannelseskurser vedrørende chartret

Siden 2019 har der været særlig fokus på chartret om grundlæggende rettigheder for at øge bevidstheden blandt dommere og anklagere om brugen af dette værktøj.

Ud over et uddannelseskursus om tiåret for chartrets ikrafttræden blev der i 2019 udviklet en specifik ad hoc-uddannelse om chartret og anvendelsen heraf i retssager i samarbejde med det juridiske fakultet ved universitetet i Grenoble-Alpes (Jean Monnet-professoratet). Dette endagskursus har opfyldt flere uddannelsesmål: præsentation af chartret og dets bidrag til beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder og dets praktiske anvendelse i den franske retsorden. Ud over en teoretisk gennemgang (formiddag) er der planlagt workshopper om praktiske cases, navnlig på det sociale område og om europæiske arrestordre (eftermiddag). Denne workshop var også åben for advokater med det formål at bidrage til tværfaglig uddannelse.

I 2020 blev der indført fjernundervisning på grund af sundhedskrisen. Undervisningen er opdelt i to faser:

Deltagerne undervises i indholdet (tematiske kursusvideoer og dokumentation) på ENM's undervisningsplatform efterfulgt af et virtuelt kursus med praktiske cases, svar på prøvespørgsmål og test samt en debat blandt deltagerne. I forbindelse med denne undervisning har man kunnet samle både dommere, anklagere og advokater med det formål at bidrage til tværfaglighed, og der er uddannet omkring 30 personer. Det er planen, at kurset skal omdannes til fysisk format med virkning fra 2021.

I 2021 blev undervisningen om EU's charter om grundlæggende rettigheder integreret i kurset "Nyere EU-retspraksis" i form af en studiedag i stil med tidligere år, med en teoretisk dimension om formiddagen og praktiske workshoper om eftermiddagen. Kurset blev afholdt i hybridformat. De eksisterende undervisningsvideoer om EU's charter om grundlæggende rettigheder på "Moodle"-platformen var et værdifuldt supplement til undervisningen.

I 2022 vil ovennævnte studiedag blive erstattet af en konference afholdt af Universitetet i Grenoble/Sorbonne Paris I/École nationale de la magistrature om "den retlige og administrative praksis i forbindelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder", som dommere, forvaltningsdommere, advokater og akademikere har adgang til.

Moodle-kurset om chartret om grundlæggende rettigheder er fortsat til rådighed som et supplerende introduktionsredskab i undervisningen.

Charterrelateret undervisning i EU-ret

Chartret om grundlæggende rettigheder studeres også som led i fire kurser i EU-ret, der tilbydes dommere og anklagere under videreuddannelse:

- Dommere/anklagere og europæisk integration: Dette tredages uddannelseskursus omhandler specifikt EU-institutionernes funktion og EU-Domstolens nuværende retspraksis. Tre oplæg vedrører chartret ("Anvendelse af EU-retten i straffesager", "Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder" og "Anmodninger om præjudiciel afgørelse").
- Domstolen og den europæiske menneskerettighedskonvention: Dette uddannelseskursus omhandler specifikt forholdet mellem chartret om grundlæggende rettigheder og den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Det omhandler de to domstoles og de øverste nationale domstoles retspraksis vedrørende sammenhængen i den europæiske retspraksis.
- Dommeren/anklageren og det internationale miljø: På dette kursus undersøges dommernes/anklagernes rolle i lyset af den aktuelle udvikling inden for europæisk og international ret. Chartret om grundlæggende rettigheder drøftes ved denne lejlighed som et europæisk instrument, der bidrager til udbredelsen af grundlæggende rettigheder i forbindelse med udformningen af lovgivningen.
- Runde af konferencer om retfærdighed og ytringsfrihed: Disse konferencer, der er blevet afholdt siden september 2020 som led i projektet "JUST FREE — 2020-2022", og som finansieres af GD JUSTICE, afholdes i form af tre seminarer, der navnlig omhandler begrænsninger af ytringsfriheden, offentlighedens ret til at blive informeret og dommeres og anklageres ytringsfrihed i forbindelse med EU's charter om grundlæggende rettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention. En ansøgning gælder alle konferencer i dette projekt.

2. Den nationale skole for uddannelse af personale til kriminalforsorgen (ENAP)

Der henvises til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder i forbindelse med undervisningen af fængselspersonale under uddannelse, herunder inden for europæisk beskyttelse af menneskerettigheder og mere specifikt de tilbageholdtes rettigheder.

I anledning af fejringen af 10-årsdagen for chartret om grundlæggende rettigheder bidrog ENAP til fremme og bedre forståelse af chartret gennem en talekonkurrence, der blev afholdt i 2020 i forbindelse med den 48. forfremmelsesrunde for fængselsdirektører og den 13. forfremmelsesrunde for direktører i kriminalforsorgen.

Redskaber, der bidrager til en bedre forståelse af chartret og dets anvendelsesområde

For fagfolk (lovgiver, forvaltning, retshåndhævende myndigheder, retsvæsen, advokater)

Værktøjer for dommere og anklagere udviklet af den nationale dommer- og anklagerskole

På sin undervisningsplatform tilbyder dommer- og anklagerskolen dommere og anklagere under grund- og videreuddannelse et tema og undervisningsmateriale om Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (historie, forskning i retspraksis osv.), idet der navnlig henvises til de værktøjer om chartret, som Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder har udviklet ([agenturets håndbog fra 2018 om anvendelsen af chartret](#)).

For privatpersoner

Netværket af justits- og retscentre

Med 141 kontorer i hele landet tilbyder justits- og retscentrene gratis og fortrolig modtagelse, samtale, vejledning og information om borgernes rettigheder og pligter. De sikrer retsvæsenets tilstedeværelse i lokalsamfundet og bidrager til forebyggelse af kriminalitet og yder støtte til ofre og bistand til adgang til lovgivning. Justits- og retscentrene kan henholde sig til chartret, navnlig i forbindelse med fremme af unges adgang til lovgivningen i forbindelse med uddannelsesaktiviteter rettet mod skoler.

Anvendelse og fremme af charterrelaterede redskaber, der er udviklet af andre EU-lande eller af andre interessenter i EU

I- Ombudsmanden

a - Funktion

I Frankrig er ombudsmanden (*Défenseur des droits*) en uafhængig administrativ myndighed, der er oprettet ved organisk lov nr. 2011-333 af 29. marts 2011, og som har været stadfæstet i forfatningen siden 2008-reformen og har til opgave at behandle klager, der henhører under ombudsmandens fem kompetenceområder: beskyttelse af rettigheder og frihedsrettigheder for brugere af offentlige tjenester, forsvar og fremme af barnets tarv og børns rettigheder, bekæmpelse af forskelsbehandling og fremme af lighed, sikkerhedspersonales respekt for etik og endelig vejledning og beskyttelse af whistleblowere.

Enhver fysisk eller juridisk person, der mener, at vedkommendes rettigheder er blevet krænket, kan indgive en klage direkte via mere end 500 delegerede i hele landet på mere end 800 kontaktpunkter eller direkte til hovedkontoret ved hjælp af en internetformular eller pr. brev uden gebyr.

Ombudsmanden har omfattende undersøgelsesbeføjelser. Ombudsmanden kan anmode om forklaringer og alle oplysninger, der er relevante for undersøgelsen og bilæggelsen af tvisten, over for enhver offentlig eller privat organisation.

Ved afslutningen af sin undersøgelse søger ombudsmanden at opnå en mindelig løsning. Næsten 80 % af de forlig, som institutionen har indledt, er vellykkede.

Han kan også vedtage en afgørelse, hvorved han fremsætter individuelle eller generelle henstillinger. Når en sag indbringes for domstolene, kan ombudsmanden også fremsætte bemærkninger som *amicus curiae* ved alle domstole. Ombudsmanden udvikler, samtidig med sin indsats for at beskytte rettighederne, en politik til fremme af lighed og adgang til rettigheder.

Ombudsmanden gør forholdsvis begrænset brug af chartret, for så vidt som det kun finder anvendelse, hvis staten gennemfører EU-retten (chartrets artikel 51). Det skal derfor først påvises, hvilket ikke altid er indlysende. Det er lettere for ombudsmanden at påberåbe sig den europæiske menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols omfattende retspraksis eller EU-direktiverne om forskelsbehandling.

Chartret kan imidlertid gøres gældende af ombudsmanden, undertiden som supplement til andre traktattekster (såsom den internationale konvention om handicappedes rettigheder eller den europæiske menneskerettighedskonvention). Han anvender undertiden chartret i forbindelse med klager over diskriminerende situationer, som er et af ombudsmandens specifikke indsatsområder.

Her er nogle eksempler på afgørelser, hvor chartret har været et nyttigt retsgrundlag for ombudsmandens sag.

Eksempel 1: en arbejdsgivers afslag på en arbejdstagers anmodning om at afbryde sin forældreorlov til fordel for barselsorlov

Ombudsmanden modtog en klage fra en arbejdstager, hvis arbejdsgiver (en primær sygekasse) havde givet hende afslag på at afbryde sin forældreorlov til fordel for barselsorlov, da hun blev gravid efter at have fået det første barn [1].

På forespørgsel fra ombudsmanden anerkendte arbejdsgiveren, at Den Europæiske Unions Domstol tre gange havde fastslået, at en arbejdsgivers afslag på en arbejdstagers anmodning om at afbryde sin forældreorlov til fordel for barselsorlov udgør forskelsbehandling på grund af køn [2].

Arbejdsgiveren afviste imidlertid at følge denne retspraksis med den begrundelse, at den ikke var blevet gennemført i fransk ret. Artikel L1225-52 i arbejdsloven (*code du travail*) fastsætter to situationer, hvor en arbejdsgiver ikke kan nægte at afbryde forældreorlov før tiden:

- barnets død
- eller et betydeligt fald i husstandens midler.

Herved udelukker arbejdsloven ikke muligheden for at bringe forældreorlov til ophør før tid af en anden grund, for så vidt som denne begrundelse indebærer parternes samtykke.

Ombudsmanden måtte derfor minde den primære sygekasse om, at forbuddet mod forskelsbehandling udgør et ufravigeligt forbud. Han konkluderede derfor, at afslaget på at bringe klagerens forældreorlov til ophør før tid til fordel for barselsorlov udgjorde forskelsbehandling på grund af hendes køn. I denne afgørelse støttede ombudsmanden sig til dels på artikler i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder:

chartrets artikel 33, som garanterer "beskyttelse af familien" og forening af "familieliv og arbejdsliv". I denne henseende bestemmes det i artikel 33, stk. 2, at "[f]or at kunne forene familieliv og arbejdsliv har enhver ret til [...] betalt barselsorlov".

Chartrets artikel 21 indeholder et forbud mod forskelsbehandling på grund af bl.a. køn, og artikel 23 sikrer ligestilling mellem kvinder og mænd på alle områder.

Dette eksempel viser, at så snart spørgsmålet ligger inden for EU-rettens anvendelsesområde — hvilket er tilfældet her, da spørgsmålet vedrører forbuddet mod forskelsbehandling på grund af køn i forbindelse med beskæftigelse og nærmere bestemt direktiv 2006/54 — kan ombudsmanden anvende chartret, som finder direkte anvendelse i national ret.

Eksempel 2 — Manglende adgang for personer med handicap til reklametilbud, som udelukkende var til rådighed på et særligt websted for salg af togbilletter.

Ombudsmanden modtog en klage over, at det var umuligt for personer med handicap at få adgang til reklametilbud, der udelukkende var tilgængelige på et websted for salg af togbilletter. Ombudsmanden konkluderede derfor, at denne situation udgjorde forskelsbehandling i henhold til både:

- forordningen om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser, hvori det hedder, at "en jernbanevirksomhed, en billetudsteder eller et rejsebureau kan ikke nægte at acceptere en reservation eller at udstede en billet til en person med handicap eller en person med nedsat mobilitet" [3]
- men også artikel 21 i chartret om grundlæggende rettigheder
- og endelig den franske lov nr. 2008-496 af 27. maj 2008.

Ombudsmanden henstillede derfor til, at den virksomhed, der administrerede webstedet for onlinebilletter, skulle give handicappede adgang til alle sine tilbudspriser, herunder i forbindelse med internationale rejser. Også her

anvendes chartret som et supplerende og autoritativt argument:

- supplerende, fordi der ikke findes noget horisontalt direktiv i EU-retten, der forbyder forskelsbehandling i forbindelse med adgang til varer og tjenesteydelser for personer med handicap, og forordningen om passagerers rettigheder og forpligtelser er temmelig begrænset, og chartrets artikel 21 derfor indeholder de vigtigste principper om ikkeforskelsbehandling, herunder handicap i forbindelse med adgang til varer
- og autoritativt som grundlag for henstillinger og erstatningskrav ved at finde direkte anvendelse.

Hertil kommer, at ombudsmanden som led i sit arbejde med at fremme retsstatsprincippet og de grundlæggende rettigheder gennem sine netværk af tilsvarende institutioner (det europæiske ombudsmandsnetværk, der forvaltes af EU-ombudsmanden, ENOC, som er en sammenslutning af ombudsmænd for børns rettigheder, Equinet, som er et netværk af organer til bekæmpelse af forskelsbehandling i Europa, det uformelle IPCAN-netværk af eksterne og uafhængige retshåndhævende myndigheder, det uformelle NEIWA-netværk til udveksling af information om gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten),

ikke blot anvender den europæiske menneskerettighedskonvention og de relevante direktiver, men også forholdsvis systematisk chartret om grundlæggende rettigheder. Inden for rammerne af disse netværk arbejder ombudsmanden i høj grad sammen med Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA), som er den rette instans til at fremme chartret i disse fora.

b - Arrangementer

I anledning af 20-året for EU's charter om grundlæggende rettigheder afholdt Europa-Kommissionens repræsentation i Frankrig en konference med deltagelse af en række vigtige aktører i indsatsen for at sikre overholdelse og anvendelse af chartret.

I den forbindelse deltog George Pau-Langevin, viceombudsmand med ansvar for bekæmpelse af forskelsbehandling og fremme af ligestilling, i den debat, som Kommissionen og Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) afholdt mandag den 7. december 2020.

Sammen med Elise Barbé (juridisk rådgiver for afdelingen for straffesager ved kassationsdomstolen, formand for FRA's bestyrelse) og Olivier Cousi (formand for sammenslutningen af advokater ved domstolen i Paris) talte hun om udfordringerne i forbindelse med anvendelsen af chartret i Frankrig og de foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre det fuldt ud. Optagelsen af konferencen, der findes [her](#), indeholder yderligere oplysninger om de franske initiativer for at øge borgernes kendskab til de rettigheder, som chartret garanterer, og om tiltagene for at fremme og håndhæve disse rettigheder.

II- Commission consultative nationale des droits de l'Homme

Det nationale rådgivende udvalg for menneskerettigheder (CNCDH) er den franske institution for fremme og beskyttelse af menneskerettighederne, der blev oprettet i 1947. Dette udvalg, der fungerer som en uafhængig administrativ myndighed, er en offentlig instans, der giver regeringen og parlamentet rådgivning og fremsætter forslag inden for menneskerettigheder, lovgivning og humanitært arbejde samt respekt for borgernes grundlæggende ret til udøvelse af deres frihedsrettigheder. Det består af 64 personer og repræsentanter for civilsamfundsorganisationer og afspejler de mange forskellige synspunkter, der kommer til udtryk i Frankrig inden for menneskerettighedsspørgsmål og humanitær folkeret. Som led i sine opgaver skaber det opmærksomhed i offentligheden og oplyser borgerne om menneskerettigheder. Derudover deltager det i uddannelse og undervisning i respekt for menneskerettighederne.

I 2018 producerede CNCDH i samarbejde med Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder en video af to minutters varighed, der præsenterede chartret:

[Chartret om grundlæggende rettigheder på to minutter](#)

[Chartret-om-grundlæggende-rettigheder-på-to-minutter CNCDH's websted](#)

Det skal bemærkes, at chartret vil fremgå af CNCDH's nye websted som en "kilde" med et beskrivende vindue, der kan åbnes, og som udvalget regelmæssigt henviser til i sine rapporter og udtalelser.

[1] Afgørelse nr. 2019-183 af 24. oktober 2019 om en arbejdsgivers afslag på at bringe en medarbejders forældreorlov til ophør før tid til fordel for barselsorlov.

[2] Domstolens dom (Fjerde Afdeling) af 20. september 2007, Sari Kiiski mod Tampereen kaupunki, C-116/06; Domstolens dom (Tredje Afdeling) af 13. februar 2014, YTN og TSN, forenede sager C-512/11 og C-513/11; Domstolens dom (Første Afdeling) af 8. Maj 2019, RE mod Praxair MRC SAS, C-486/18.

[3] Artikel 19, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1971/2007 af 23. oktober 2007.

■ Sidste opdatering: 20/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.